

"ХАЙДЕ СЕГА, ЯСНО Е, ЧЕ ЩЕ ГЛАСУВАМЕ "ЗА"!"

отворено писмо на Стефан ДЕЧЕВ до Кристина ПОПОВА

Здравейте, госпожо Попова,
Налага се да се обърна за втори път към Вас. Това не беше пожелано от мен, то беше пожелано от Вас самата. През последните месеци чрез нова поредица от действия Вие се постаряхте случаят с наименуването на аудитория на покойния Йордан Шопов да бъде потулен. Ето защо това мое второ отворено писмо е опит да бъде запозната отново, и то далеч по-голяма част от академичната общност в страната, с едно осъществено безумие – вече мога открито да го заявя - по Ваша инициатива и по Ваше предложение. Не на последно място, академичните среди трябва да са наясно и с организираната след това от Вас кампания на преследване срещу онези, които Ви се противопоставят. Трябва определено да кажа, че в сравнение с много от случилото се в ПИФ на ЮЗУ през последните девет месеца, академичната практика по време на бившият режим на моменти дори бледнее.

Девет месеца "академизъм"

Нека припомня, че на 13 срещу 14 февруари 2007 г. излязох с едно открито писмо до Вас. То имаше следното съдържание:

Уважаема Доц. Попова,
Разбрах, че на заседание на двете исторически катедри при Правно-историческия факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград в началото на септември 2006 г. е ГЛАСУВАНО и взето РЕШЕНИЕ една от аудиториите на специалност "История" да бъде наречена на името на починалия наскоро професор Йордан Шопов. Същото е било предложено и за одобрение и решение и на Факултетния

съвет на Правно-историческия факултет, който е потвърдил РЕШЕНИЕТО (???), взето от "историците".

Тъй като присъствах на катедреното заседание в началото на септември 2006 г. съм сигурен, че по време на него подобно РЕШЕНИЕ не е гласувано изобщо, повтарям, НЕ Е гласувано. Това означава, че деканът на факултета и Факултетния съвет са били заблудени от някой или някои историци и членове на Факултетния съвет.

При това положение смятам за наложително въпросът да бъде поставен ОЩЕ на предстоящото заседание на катедрите по история, което ще се проведе на 15.02 2007 г. Поради важността на проблема и неговия дълбок символен смисъл (огромното мнозинство историци в България знаят за какво става дума) предлагам гласуването да бъде ПОИМЕННО върху лист хартия, който да бъде приложен към протокола. За целта обявявам още сега на цялата историческа общност в страната, че съм ПРОТИВ подобно решение. **Не смятам, че е нужно да обяснявам вота си. Но ако е нужно, ще го направя, макар наистина да е по-добре да не го правя.**

Що се отнася до формата на отдаване на почит смятам, че инициаторите на предложението биха могли да се трансформират в редакционна колегия, която да подготви за издаване Йордан Шопов "Събрани съчинения" в няколко тома.

Надявам се, че поставените от мен въпроси ще бъдат разгледани.

С уважение към Вас и катедрите по история,
Стефан Дечев

Както може да се види от дистанцията на времето, този умерен текст не иска нищо друго освен решаването на един елементарен проблем, свързан с културата на паметта. В писмото вече случилото се е разгледано като недопустимо, както като избор на лицето, на което да бъде наименувана аудитория, така и от гледна точка на спазването на академичните процедури. Писмото се стреми най-вече да се стигне до нормалното за случая гласуване, в което чрез поименния характер на вота всеки да поеме своята лична отговорност пред колегията в страната като цяло и бъдещите поколения историци в България, за

осъществяването на подобна инициатива. (Защото точно към пълна безотговорност ще ни тласнат последващите събития, в които Вашата инициатива за кръщаване на аудитория на името на покойния Йордан Шопов ще се легитимира не чрез волята на самите историци в ЮЗУ, а чрез решение на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет, в който историците са едва 7 от общо 41 членове).

И въпреки безспорния елемент в писмото на опит за оказване на извънституционален натиск, в стремежа си да търси решаване на проблема, то дори може да създаде невярното впечатление, че става дума за нечия анонимна инициатива, а не за Ваша лична инициатива и Ваше лично предложение, съгласно протокола от заседанието от септември 2006 г., подписан от самата Вас. Писмото не търси отговорност от конкретни колеги или институции за вече случилото се, не търси конкретна вина, а се стреми, пак повтарям, към разрешаване на проблема – обсъждане на инициативата (нещо, което никога не е ставало) и осъществяване на най-нормалното нещо в такива случаи – гласуване, което да бъде поименно.

Авторът на писмото също смята, че едно "Бог да го прости!" относно покойника стига и не желае да обяснява в детайли очевидните мотиви за вота си. В този смисъл искам ясно и категорично да заявя на Вас като инициатор на това наименуване, че с действията си Вие поехте и продължавате да носите цялата отговорност за всичко изнесено за покойния Йордан Шопов след 14 февруари 2007 г., за всичко, което ще бъде изнесено в това писмо и за всичко онова, което може да се изнесе и в бъдеще.

Веднага си струва да се обърне внимание, как преминалите от февруари 2007 г. насам месеци демонстрират, че изпращането на моето първо отворено писмо до Вас е едно напълно правилно решение. В основата му лежи моят дългогодишен опит от общуването ми с Вас като ръководител на катедра, както и моето усещане и яснота за методите за манипулация, разработени през годините на управлението тип "Шопов-Попова" (какво разбирам под този термин ще стане ясно по-нататък). Затова настоявах за гласуване, ала доколкото все пак подозирах, че то (гласуването) може и да не се състои, бързах веднага да обявя открито позицията си. Още тогава можех да

предположа, че не е изключено това да е първата, и може би единствена, възможност, когато мога да направя това. В противен случай, тази нежелана и направо забранена позиция там където Вие сте ръководител на катедра, няма шанса да бъде изразена по никакъв друг начин (Както, разбира се, и предстоеше да се случи).

Много характерна за ръководената от Вас институция беше ответната Ви реакция на това мое първо писмо. Свикнала да се изпълнява Вашата воля (нещо странно и разминаващо се чувствително с образа, който градите за себе си извън Благоевград), Вие продължихте с куп безотговорни действия. Писмото вече бе поставило нещата "на светло", ала Вие не сте свикнали да работите "на светло". Публичността за Вас е нещо ужасно. Затова, вместо като всеки нормален ръководител да предприемете адекватни действия за разрешаване на възникналия проблем чрез открит, откровен и публичен дебат относно инициативата Ви, Вие решихте да търсите процедурни трикове за избягване разглеждането на писмото и поставения в него проблем, както и високопоставени покровители, които да го омаловажат или да съдействат за моето замлъкване чрез административни лостове. Това Вие правехте с хъс, с категоричност, с решителност и безпardonност, които бяха завидни.

Вашите първи стъпки след писмото ми разкриват убедително изградената в Благоевград от Вас и Йордан Шопов "академична култура", нейните, така да се каже, "местни специфики". На първо място, опитът да се отложи заседанието под предлог, че в момента я няма ... секретарката Лиляна Митрева. Да, по време на деканството на Шопов тя практически си бе зам.-декана на факултета, като редовна практика подписвал документи вместо декана. Много правилно, нейното мнение, особено по въпросите на академизма и политиката на паметта, е било особено важно и далеч по-важно от това на който и да било преподавател.

Стъпка втора - вкарването в играта на голям началник, неисторик и далеч от специфичните проблеми на историческата гилдия. Целта е проста – търсене на съответното силово, административно решение, съчетано с най-обикновени заплахи, които излизат вън от професионалната логика и ни връщат не в 80-те, а може би

и в 50-те години на миналия век. И отново това става и с възстановяването на същия дори речников фонд. Но така Вие успявате да постигнете предотвратяване на каквото и да било обсъждане чрез съвсем открити заплахи за уволнения.

Трета стъпка – търсене на всякакви добре поставени институционално хора, които да използват собственото си административно положение и властови ресурс, включително и в "съответните служби", както веднъж недвусмислено бе заявено, за да се затворят всякакви възможни алтернативни форми на публичност и разискване на случая.

Баста! Не госпожо! Вие не смееете да се покажете на светло. Не смееете защото именно публичността е смърт за явлението "Кристина Попова" - такова каквото го познаваме! Именно публичността е смърт за типа управление "Йордан Шопов-Кристина Попова" такъв, какъвто го познаваме! И Вие сте напълно права. Вие сте права, че полученото от Вас писмо на 14 февруари 2007 г. Ви е "изненадало". Да, кой ли се е осмелявал през годините публично да протестира срещу Вас и Вашите покровители. Не случайно и първите думи на един от тях бяха: "Той полудя ли?" Съвършено правилно. Там, където Кристина Попова е ръководител на катедра, трябва наистина да си луд за да се обявиш срещу решение за увековечаване паметта на Йордан Шопов. Поради това в продължение на 10-12 години на неща като гласуване, обсъждане, дискусия, изказване на мнение, несъгласие и т.н., се гледаше като някакви интелегентски отживелици от миналото. Сега дори ще са Ви необходими дни за да отриете кутията (урната) за гласуване. Отдавна е забравено, че по времето когато декани бяха Маргарита Тачева, Христина Мирчева, Андрей Пантев такъв атрибут все още съществуваше. Все още имаше и подобна практика. Вие изобщо не знаете какво означават гореспоменатите неща. Те въобще не се вписват в модела на управление "Шопов-Попова", който не предвижда тяхното съществуване.

Ето защо от самото начало не някой друг, а лично Вие започнахте правенето на всичко възможно за да се осуети исканото от мен поименно гласуване. А за постигането на своята цел не подбирате средствата. Още на 15 февруари

2007 г. свикахте заседание, чието протичане дори не може да бъде въобразено от хора, които не са гледали поне малко от третото издание на "Биг брадър." Тази организирана от Вас и ръководена от Вас своеобразна "инквизиция" с цел назидание на всички, които биха могли да си помислят, че може да има каквото и да било несъгласие с предложенията на Кристина Попова, достигна и до "гениални" изводи и заключения. Сред тях са идеите, че Шопов е рожба на своето поколение, но е учен оставил удивително историографско наследство; произведенията му могат да се съберат в поредица "Събрани съчинения" и то в повече от три тома; само "комплексар" като автора на откритото писмо до Вас, може да си помисли да оспори Вашето предложение за увековечаване паметта на този достоен български учен и историк. По Вашите собствени думи тогава, това трябва да се направи за да могат поколения студенти след това да виждат неговия образ като на "отец основател." Всъщност, след заседанието, артистично правейки физиономия на неразбираща въобще какви ли биха могли да бъдат моите мотиви против, Вие все пак отронихте единствения възможен, според Вас, аргумент: "Агент на б-то ли е бил?". Разбирай, драги читателю, всички, които не са били агенти на б-то управление на бившата Държавна сигурност, автоматически стават видни историци и университетски преподаватели.

След това заседание протокол за неговото провеждане така и не се появява, а аудиозаписът от него Вие правите всичко възможно да бъде заличен. Все пак тези, които го съхраняват имат семейства. Те не могат след Вашите действия да не мислят за тях. Те разбират прекрасно, че предложението на Кристина Попова е гавра с професията, че методите, с които тя налага това са недопустими, ала що могат да сторят? А и не са външни за Благоевград хора за да са си изградили илюзорна и доста погрешна представа за Вас от някакви частични и инцидентни общувания, какъвто е случаят с повечето колеги от академичните среди. Те помнят как докторантите стояха "гладни" преди известно време в продължение на цяла една година, макар да бяха спечелили вече своите конкурси. След подобни примери трудно се отстоява независима позиция и разсъждава по проблеми на културата на паметта.

Ала жалката "инквизиция" от 15 февруари 2007 г. не бе единствената маневра, която Вие предприехте. В следващите два дни за писмото ми бе специално уведомен и декана на Правно-историческия факултет Александър Воденичаров, член (тогава) и на Висшия съдебен съвет. Едва ли ще учудя някого като съобщя как в резултат от този "донос" (ако използваме Ваша любима терминология) ми бе позвънено на 18 февруари, неделя (!) в 12.15 ч. на обяд, лично от Александър Воденичаров. Той ме заплаши, че ако не престана да повдигам въпроса за предложената от Кристина Попова аудитория "Шопов" ще "намерим законния начин" (цитатът е точен) да се разделим. "Ти на герой ли ми се правиш?!" "Влизай в крак или подавай молба за напускане!!!". "До два месеца ще намерим законния начин да се разделим с теб!".

Заедно с това на 21 февруари 2007 г., по нареждане на самия декан бе свикано заседание на катедрите по история към ПИФ. Знаете, госпожо Попова, че още преди самото заседание недвусмислено, спласващо и категорично бе огласено кое се счита вече за "априлската линия", коя е "правилната" позиция по Вашата идея за аудитория "Шопов", кои са позволените и желани изказвания по време на предстоящото събитие и кои мнения не бива да се чуват. Ясно беше упоменато и какво ще се случи, ако някой особено настоява на разни такива недомислици и глупости като "волята на колектива" и налудничави "интелигентщини" като дебат, демокрация, процедура, обсъждане, аргумент, дискусия, свободно изказване на мнения и позиции, гласуване. Всъщност за нещо като несъгласия и критични мнения и дума не можеше да става. Кой изобщо може да помисли за подобни неща след като Кристина Попова вече е издигнала идеята и направила предложението за аудитория "Шопов"? А и след като отдавна е престанало да бъде важно какво се гласува по време на самите заседания, а какво Кристина Попова и Йордан Шопов налагат на протоколчика да протоколира след тях, за какви нови дискусии, за какви гласувания може да става дума?

И все пак, не можеше да не направи впечатление, че за разлика от 15 февруари, вече на 21-ви, - явно поради пороя от телефонни обаждания до Вас, идещи от цялата

страна, които моето писмо вече бе предизвикало - никой не излизаше с каквито и да било аргументи в полза на тезата, че Йордан Шопов е направил нещо, поради което може или заслужава да му се именува цяла аудитория. Но в следващите седмици и месеци Вашата инициатива продължаваше да е в ход с цената и на тотална деморализация сред младите асистенти и докторантите, стигаща до открити – и протоколирани (!) дори – призови за унищожаване на аудиозаписи от заседания, на мълчания, когато пред тях се държат речи, звучащи сякаш не като изречени в университет, а във военни поделения, и то на Варшавския договор. Стига се в резултат на създадения от Вас стил на ръководство дори до заклеяване на несъгласните с Вас с помощта на изрази ("Той дори и сега не осъзнава грешката си"), които ни връщат не в 80-те години, а във времената на много ранната и плаха десталинизация.

Ето защо това мое второ открито писмо към Вас е повече от наложително. Защото случващото се е ярък израз на същината на един стил и метод на управление, който бе налаган дълго, съзнателно и упорито от самия Йордан Шопов и Вас през последните 10-12 години. Както ще забележи читателят, за разлика от първото писмо, тук ще отпадне изцяло и обръщението и титлата "доцент", не на последно място и поради обстоятелството, че нещата, за които ще стане дума нямат нищо общо с университета като място и с академизма като култура и традиция, а именно Вашият принос за това състояние на нещата е огромен. В известен смисъл, без Вас случаването им би било немислимо.

Още на 9 март 2007 г. направеният преди това "донос" доведе до моя среща с декана на ПИФ Александър Воденичаров. Вече самодоволно, като победител, който заедно с Вас, Кристина Попова, е успял да сплаши един цял академичен колектив като обикновено стадо, с ирония и сарказъм, той ми заяви: "Какво става, бе Стефчо? А бе, чудим ти се тука. Тоя Стефчо какво му стана, че тръгна да води борба с вятърни мелници!", "Аудитория "Шопов" ще има защото има решение на Факултетния съвет и изобщо не ме интересува какъв учен е бил и бил ли е!". "Аудитория "Шопов" ще има защото има решение на Факултетния съвет

и не ме интересува протокола от заседанието на катедрите по история!“ “От това поколение хората не можеха да бъдат учени!“ “Аз съм бил комсомолски работник и не се срамувам от това!“ Странно, аз пък си мислех, че след като автентичността на един документ е съмнителна, и след като документът ни уверява, че всички до един са “за”, а очевидно те не са “за”, един член на Висшия съдебен съвет, декан на правен факултет и юрист ще се заеме да уточни как стоят нещата в действителност с този пробутан му уж като документ от обсъждане протокол и взето решение за наименоване на аудитория. Такова уточняване, разбира се, нямаше в нито един момент. Сякаш всичко бе ясно от самото начало и единствено валяха заплахи към мен придружени с категоричното твърдение, че гласуване няма да бъде позволено по никакъв начин.

Тук се налага да попитам Вас, Кристина Попова, да обясните на нашата академична общественост, защо заедно с Александър Воденичаров решихте да вървите към наименоване аудитория “Шопов”, използвайки точно тези средства и похвати за налагане на волята си? Защо, г-жо Попова, тук няма никакви аргументи, а единствено демонстрация на сила и потъпкване на всякакъв академизъм, нещо за което Вие самата работихте и допринесохте много през всичките тези години? Защо противопоставането на Вашата идея за аудитория “Шопов” да е “борба с вятърни мелници”? Защото се извършва без спазването на всякакви правила и процедури? Защото нямаш право да казваш, че протоколите се фалшифицират и аудиозаписите се унищожават? Защото дори и да има гласуване има много начини, по които то може спокойно да бъде манипулирано? Защото всеки противопоставил се може спокойно да бъде изхвърлен от работа?

Но в това време - около 9 и 10 март 2007 г. - вече ставаше съвършено ясно, че под Ваше ръководство и с Ваша координация се прави опит за заличаване на следите от т. нар. заседание от 15 февруари 2007 г. Това доведе до моите отчаяни опити за запазване на аудиозаписа от това заседание. Протоколът от 21 февруари отдавана бе готов и подписан от Вас, но този от 15 февруари още не съществуваше. Ставаше ясно, че Вие няхахте и никакви намерения да се протоколират и оставят за историята

изречените от Вас и Ваши приближени думи, за които споменах по-горе. Ала заседанието представляваше уникален документ, както за историята на университета, така и за българската историография. Ценността му бе наистина голяма и поради това аз започнах своите отчаяни опити, които трябваше да покажат на нашата историческа общественост неверността на разпространяваните вече от Вас твърдения, че едва ли не нямате нищо общо с тази безумна инициатива.

Ето защо в четвъртък, на 15 март 2007 г., изпратих моето първо писмо за спасяване на следите от заседанието до Александър Порталски и Снежана Димитрова. Настоявах пред тях да съдействат за сваляне на аудиозаписа, който се намира в докторант Янко Христов. Обърнах им внимание, че под Ваше ръководство е проведено събиране, което е обявено като заседание, а след това, умишлено и преднамерено, то не се протоколира. Но дори и Вие, като ръководител на катедрата, нямате право да свиквате заседания за осъществяване на разправа с несъгласните, след което да не протоколирате същите тези т. нар. заседания. Нали сте историк? Нали работите с "документи"? Ами ако и хората, които проучват в миналото, са били с Вашия човешки и професионален морал и с Вашите разбирания за отчетност и поддържане на документация? Много ми е любопитно поне веднъж задали ли сте си този въпрос или излизате с претенцията, че като "историк" ходите в "архив", че там работите с "документи"? Ами ако тези "документи" са като Вашите подобия на такива без всякаква стойност с оглед на реално случилото се?

По това време бяхте уведомена, че наистина е недопустимо вече месец след провеждане на заседание да не правите протокол, още повече, че дори и в съседната стая, хора от други катедри, са имали възможността ясно да чуят как по Ваш предварителен сценарий срещу несъгласния се държи недопустим език, който Вие горещо одобрявате. На този етап нещата вече ставаха ясни. Както писах още на 15 март в писмо до Димитрова, Порталски и Велева, под Ваше ръководство вече се осъществява операция, целяща:

1. Да се заличат следите за езика и изразните средства, които ръководената от Вас групичка използва по време на това, което условно тук ще наречем "дебати".

2. Да не може никой никога да разбере, че 100 % Вие и Вашата групичка подкрепя все още и съвсем не се отказва от Вашата идея и инициатива за наименоване на една от аудиториите на името на "Йордан Шопов". В този смисъл, тогава, на 15 март 2007 г., аз пишех следното: "Истинският протокол и аудиозаписът, който се намира в Янко (и дано още да е така) ще покаже друго"

3. Истинският протокол също би показал, че Вие и Вашата групичка привеждате в подкрепа на Вашето предложение за увековечаването на Шопов като виден български учен-историк и имената на Георги Бакалов, Христо Матанов, Миляна Каймакамова и кой ли още не. Питайте ли ги преди това?

4. Организираното и ръководено от Вас заличаване на следите от заседанието от 15 февруари 2007 г. целеше да не се разбере най-важното – заседанието няма финал. То нарушава всякакви възможни процедури - то не се закрива от никого. Целта на това заседание е само и единствено да се предотврати обсъждането на същината на моето открито писмо до Вас – поименно гласуване в писмена форма кой е "за" и кой е "против" изграждането на аудитория на името на Й. Шопов. Целта му е да се създаде страх сред докторанти и млади асистенти за да не са посмели повече никога да си помислят дори, че може да се оспорва инициативата на Кристина Попова. Заседанието завършва с предварително режисирано от Вас театрално ставане и напускане на кабинета от Вашата групичка придружено с хвърляне на свирепи погледи към младите колеги непременно да направят същото и да си "опичат акъла" защото "априлската линия" и Вашите семейни приоритети и дългове (както ще стане ясно по-нататък) в момента изискват това. Това младите колеги очевидно трябва да направят, ако не искат да им се случи това, което предстои да се случи на мен, имал наглостта да бъде несъгласен с нещо толкова "консенсусно." Театралното ставане се извършва в момент когато все още не е проведено никакво уточняване на предложенията. Освен това, отново, за кой ли път в биографията на специалност "история" след оттеглянето на

Маргарита Тачева (или, по-точно казано, изритването ѝ от Йордан Шопов), Христина Мирчева и Андрей Пантев, не е проведено никакво гласуване, като ръководителката на катедрата, сама си решава, според нейните си желания и прищевки, какво се е гласувало и какво се е решило, без нито нещо изобщо да се е гласувало, нито нещо изобщо да се е решило. Накратко, за който не знае - това е то управление тип "Шопов-Попова" в действие.

Колко съм бил убеден в тези мартенски дни в моите настоявания да се направи всичко възможно, за да се запази аудиозаписът от заседанието показва обстоятелството, че в това време изказвам опасения, че той вече е унищожен (писмо от 17 март 2007 г., събота, до Димитрова и Порталски). И тук веднага се налага да обърна внимание на нещо особено важно. Тъй като не съм външен за колектива човек (който случай най-обикновено върви ръка за ръка с погрешна представа за това коя е всъщност Кристина Попова) и в стремеж да предотвратя Вашите дежурни през годините реплики ("Не може да бъде!", "Ами не си спомням!", "Ами не знам как е станало така!"), цялата кореспонденция паралелно беше препращана, като свидетелство, към хора от други институции, които имаха възможността едно към едно, като на филмова лента, да наблюдават моите усилия за спасяване на аудиозаписа. Това личи и от писмото, което изпратих в понеделник, 19 март 2007 г., на Янко Христов. Ето неговия текст:

Здравей Янко,

Надявам се, че моят мейл те заварва жив и здрав.

Разбрах, че в теб е аудиозаписът от заседанието на катедрата по "Българска история и архивистика", проведено на 15.02. 2007 г. в кабинет 444. В този смисъл, бидейки професионален историк, твоята отговорност за неговото запазване като един исторически документ е огромна. Дори и записът да е с лошо качество, аз ще инвестирам лични финансови средства за неговото максимално подобряване и прехвърлянето му на протокол в неговия цялостен и автентичен вид.

При създалата се ситуация нямам никакво доверие на групата на Кристина Попова с оглед на унищожаване, изтриване, съкращаване, манипулиране, фалшифициране и

всички останали форми на гавра с един документ, чиято и историческа, и историографска стойност, е, уверявам те, огромна.

Въпрос на елементарна професионална етика е (не колегиалност или приятелство) аудиозаписът да бъде съхранен. С оглед на това бих желал копие от него да се предаде или пък свалянето му на хартия да се извърши от Снежана Димитрова, Диана Велева и Александър Порталски.

Също така бих желал да те информирам, че протоколите от заседанията на Академичния съвет на Софийския университет и много други институции са публично достъпни в Интернет и всеки може да влиза и да си ги чете. Изпращам ти в атачмънт един такъв.

Вярвам на твоята коректност и етика, демонстрирана през всичките години, в които се познаваме.

С колегиално и приятелско уважение и поздрави,
Стефан Дечев

На следващия ден 20 март, вторник, се появи отговор от Янко Христов със следното съдържание:

Здравей,

Благодаря за мейла, записът беше в мен до 16 март 2007. На 15-ти и 16-ти бях в София в библиотеката на Археологическия институт и поради недостиг на средства за ксерокопия сканирах с телефона двата тома на Grabar, A. Martirium, Paris, 1948. Става дума за около осемстотин снимки и изтрих всички файлове от паметта на телефона. Много съжалявам, че не се обади или не се видяхме по-рано, защото в интерес на истината записът беше сравнително добър като качество. С Диана се виждахме сравнително често след заседанието, но не стана дума, а същия петък (на 16-ти) ми звънна Ел. Пенчева, но не е ставало дума за аудиозаписа.

Поздрави!

Янко

И досега може би съм единственият, който вярва на Янко, че това е истинската причина за да унищожи толкова ценен документ. Но никой друг, запознат още тогава с тази кореспонденция, не му повярва. И все пак, на онези, които

се втурнаха или ще се втурнат и сега да обвиняват колегата Янко Христов, искам да напомня, че това става след свиканото от Вас, Кристина Попова, нещо като заседание. Това става след категорични и открити заплахи за уволнения, ако се продължава с каквото и да било по-нататъшно поставяне под съмнение на предложението на Кристина Попова. Да не се забравя, че младият колега трябва тепърва да кандидатства за работно място, да се грижи за семейство... При системата за назначаване на работа съгласно българските академични правилници и Вие читателю ще се замислите хиляди пъти дали ще предоставите на заинтересуваната страна аудиозаписа.

Стремежът Ви да не оставите протокол от заседанието и да не запазите аудиозаписа не е случаен. Докато на 15 февруари Вие поддържахте идеята как като голям български учен и едва ли не създател на специалност "История", Шопов трябва непременно да има аудитория на свое име, то два месеца по-късно, Вашата песен е вече съвсем друга. Няколко дни по-късно тя пък ще стане трета, за да бъде и тази вече трета версия защо сте издигнали идеята за "кръщавка" покрита после вдън земя.

И така кошмарният за Вас аудиозапис беше най-последен затрит. Вие доволно потривахте ръце, че след доноса Ви нещата са овладяни под контрола на повикания от Вас Александър Воденичаров. Уличаващите Ви документи са унищожени, а докторантите и асистентите сплашени. Ала изведнъж отново проблем. Още на 15 март започва дебат в Интернет. В него за пръв път публично и открито се назовава истинското име на инициаторката – Кристина Попова. Появява се за пръв път и премълчаната от мен в първото ми писмо информация, че Вие сте инициаторът на предложението; че то е направено, съгласно протокола, от Вас в точка "Разни", без съответната докладна записка и без абсолютно никакви мотиви; че обсъждането на подобен въпрос въобще не фигурира в предварителния и последващия дневен ред; че нахално твърдите вече към март и април 2007 г. как и Вие не си спомняте да сте правили подобно предложение; че има сериозни основания наистина пробутания от Вас протокол от септември 2006 г. да се смята за фалшифициран (тук само бих добавил като много, много други, правени под диктовка на началник и по

системата "Шопов-Попова"); че никаква докладна записка и никакви мотиви не сте предоставили и на заседанието на Факултетния съвет (където пак припомням историците са по-малко и от една пета).

Старателно и доста грижливо изгражданият от Вас самата през годините фалшив образ за пред колегията извън Благоевград не дава възможност на хората в самото начало, дори и за момент, да допуснат, че може точно Вие (както изрично е посочено в протокола, съставен под Ваша диктовка и подписан от Вас самата) да сте инициаторката. Още по-малко някой би могъл да допусне, че са истина крутите и абсолютно безскрупулни мерки, които Вие вземате срещу всяко несъгласие. Нещо повече. Самата Вие сте съвсем наясно със заплахите и шантажа, които по това време царят в Благоевград, ала наричате на страниците на Интернет форум напълно аргументираните и подкрепени с факти постинги срещу Вас "доноси". А те, горките постинги, едва ли разкриваха и 10% от ужаса и униженията, на които след Ваш донос бе подложен цял един академичен колектив. По-страшното е, че дори и когато постепенно с изнасянето на редица факти спуснатите от Вас фалш и мъгла започнаха да се вдигат, хора бяха принуждавани да защитават тези и позиции, които са безумни и абсурдни по своя характер. Появиха се твърденията, че Шопов не заслужава такава зала и е срам за българската наука, но Вие сте иначе добричка; че проблемът е изкуствено създаден, тъй като няма голяма разлика между аудитория наречена на името на Васил Златарски и зала наречена на името на Шопов; че въпреки подправянето на документи и унищожаването на аудиозаписи те Ви "симпатизират"; че вината за Вашата инициатива трябвало да поемете не Вие самата, а научните съвети по история (???) и акредитационните комисии (???) и какво ли още не.

Ала публичният характер на споровете във форума доказва категорично, че при открит дебат Вие сте без никакви аргументи. Твърдението Ви, че Вашата инициатива за аудитория "Шопов" била израз на "провинциалната гледна точка" не издържа поради две прости причини. Слава богу, ЮЗУ все още (поне засега) няма статут на самостоятелно владение, където Попова (а и някой друг) да си върши каквото си иска. Причина за това е

обстоятелството, че Вашите студенти получават диплома от МОН, а и Вие самата чакате акредитация от МОН. Не се предвижда процедура за акредитиране на нечий "провинциализъм." Университетите имат автономия и се самоуправляват, но това те не могат да извършват, нарушавайки законите на страната. Освен това, отговорът Ви е дълбоко обиден към собствените Ви студенти, тъй като автоматично ги представя като "втора категория" специалисти при всяко кандидатстване за работа. Но какво ли не прави човек, когато панически се стреми да оправдава действия и постъпки, които са незащитими.

Разбира се, не е учудващо, че споменатият Интернет форум предизвика нова намеса на декана на ПИФ Александър Воденичаров. Той доведе и до ново заседание, проведено на 27 април 2007 г. в присъствието и на самия него. Макар и изрично да не фигурираше в дневния ред, темата за Вашата инициатива за аудитория "Шопов" се постави отново, с недвусмислени заплахи към всякакви възможни несъгласия. Ето откъс от речта на Александър Воденичаров:

"За микрообстановката в катедрите. Някои проблеми предизвикаха сериозни дебати. Това беше залата на проф. Шопов. Колеги, Факултетният съвет взе решение по ваше предложение. Господин Шопов ми е бил личен приятел, колега, уважаван колега, и аз бих предложил да има такава зала. Не може един Декан на факултет, който е бил толкова години, да не бъде почетен. Какво е това да се публикуват писма, да се изнасят в сайтове. И какво като се публикуват. Искам да ви кажа, че ако това продължава, ще се разделим с някои хора. Ще вземем съответни правни механизми да се разделим с тях, безкомпромисно. Няма да позволим да се наруши микроклимата в катедрите. Има няколко исторически факултета в страната, има исторически музеи, дали си хабилитиран или не, няма никакво значение, но няма да работиш в Правно-историческия факултет на ЮЗУ. Ако в срок от един месец микроклиматът не се възстанови, ние, като ръководство ще вземем съответните мерки. Няма да допуснем да се развали микроклимата. Зала на проф. Шопов ще има, защото го е решил Факултетният съвет. Въпросът е приключен. В правото това се казва решението има сила на присъдено нещо. Залата ще я направим на

съвременно равнище, както сме направили другите зали. Всеки ще се съобразява с волята на колектива. Дотогава, докато се вземе решение, може да се говори. След като се вземе решение, ако искаш да си с тоя колектив и да крачиш в една стъпка, крачиш. Ако не - излизаш извън строя. Искам ясно и точно да го кажа. Може да съм много категоричен, но ще го направим. Аз ви казвам, че като юрист ще намеря съответните правни механизми да го реализирам. Деканското ръководство има подготвени варианти за управленска реакция, ако нещата не утихнат. Дали е правилно решението, не го дискутираме. Вече има решение на Факултетния съвет. Който желае можеше да подаде възражението си писмено до нас, а не да си кореспондираме с Интернет. **Мога да кажа, че много бързо мога да разбера от кой интернет-клуб е излязло и мога да изясня точно кой го е подал.** И утре във „Вяра“ или в „Струма“ да напиша, че еди кой си не смее да излезе тук и да го каже открито, използва анонимно. И този интернет-клуб да бъде закрит или съответно от кой личен компютър. Затова не искам да стигаме до там, колеги. И да се разберем ясно и точно. Не прекъснат ли тези неща, ние ще ги прекъснем чрез кадрови промени. Имате възможност да поставите тези въпроси до вземането на решение на Факултетен съвет. Когато има проблем, той трябва да се постави открито, а не чрез анонимни писма. Молбата ми е да се обединим.”

Този език и тези заплахи Вие възприемате като нещо напълно в реда на нещата и не им се противопоставяте. По време на заседанието дори зомбиран от Вас член на колектива открито призова към изтриване на аудиозаписа, което за щастие този път вече е протоколирано. Дори и самият декан призова към изключване на записващите устройства и да не се протоколират никакви обсъждания, мнения, дебати, разисквания, а само и единствено решенията.

А в същото това време, макар и с доста голямо закъснение, Вие цинично слагате Вашето име дори в подписки за защита свободата на словото и научните изследвания, о боже мили, на проекта “Батак”. Ето защо само няколко дни след това наистина срамно и позорно

заседание, осъществено за увековечаване на Вашия стил и метод на ръководство, си позволих да Ви изхвърля от един академичен мейлинг-лист на хора, от които се очакваше подкрепа за свободата на научните изследвания.

В оставащата част на писмото ми до Вас ще се спра на три много съществени въпроса, по които сред нашата историческа гилдия цари огромна заблуда. Немалка част от нея не подозира, че безумието Ви да кръстите аудитория на името на Йордан Шопов е само върхът на айсберга. Дори и тези, които много добре познават Шопов от ИФ в София, не са съвсем наясно с неговите превъплъщения в Благоевград. И на второ място – инцидентно ли е това Ваше предложение, тази Ваша идея и инициатива или тя е просто един венец на досегашната Ви практика като ръководител на катедра? И не на последно място – може би най-важния въпрос. Защо се прави тази аудитория и как нейните скрити намерения и идеологическо послание са свързани с увековечаване и застиване именно на наложения през последното десетилетие модел на управление “Шопов-Попова”. Моделът, без който Благоевград и историята в ЮЗУ, случващото се през последните месеци, остават неразбрани.

Но кой е всъщност Йордан Шопов?

Налага се ясно и точно да го заявя. За всеки човек, след неговата кончина, се полагат традиционните думи “Бог да го прости!” Това “Бог да го прости!” трябваше да изрече всеки от нас и след въпросната кончина. Ала именно Вашата инициатива и Вашето предложение за наименоване и на аудитория поставя Йордан Шопов вече в друг режим на говорене. Вие го разглеждате като човек стоящ над другите, над хората от неговото собствено поколение. И в този момент той вече се превръща в обект на дебати, на обсъждания, на публични спорове, на критика, на оценки, които всеки историк прави за отишлите си от този свят. В този смисъл с Вашата инициатива за аудитория “Шопов” Вие лично поемате отговорността за всичко, което вече се изрече или ще бъде изречено, което чува или ще чуят за него хората, които са му били близки или роднини. Отговорността ляга върху Вас и само върху Вас поради

простата причина, че в българската историческа колегия все пак има хора, които са готови да се противопоставят на Вашите гаври с професията и професионалната чест, от хора, които не са загубили способността си да изразяват професионално мнение и да отстояват гражданска позиция.

И наистина с какво Шопов е по-заслужил от другите и заслужил ли е – не като човек, не като съпруг, не като спътник в живота, не като баща, а като историк и университетски преподавател? Какви са неговите допирни точки с академията и университета? Веднага трябва да кажем. Тъй като не е основател на специалността "история" (това е сигурно), не е меценат или дарител на университета, а негов яростен смукател (и това е дори повече от сигурно), остава да е историк или преподавател. Но и творчество и историографско наследство също няма. Кой е той тогава и какъв е? Бил "пич и половина", казват някои, сядал на маса, участвал в изяждането на различни видове животни. Дай Боже всекиму, както се казва! Ала това не са аргументи за увековечаване паметта за него с аудитория, нещо, което е отредено на хора Учени и Учители, а не на участници в колективни ритуали свързани с ядене и пиене.

Няма да обсъждам присъствието на Йордан Шопов в ИФ на СУ. Налага се обаче да Ви припомня, че през вече далечната 1995 г. той беше избран за декан на тогавашния ИФ в Благоевград по същия начин, както бе избран през 80-те за зам.-декан на софийския ИФ – защото в момента никой друг не иска. В същото време тази "жертвоготовна" фигура настояваше да се оттеглят всички други кандидатури, за да може да си се състезава сам. И какво направи през този декански мандат, с което да го почитаме сега, като му посвещаваме аудитория? Защото преподаваше дисциплината си по неподражаем начин в съзвучие с европейските и световни достижения в съответната област? Защото насърчаваше и окуражаваше студентите си да поставят всичко под съмнение, да задават въпроси, да мислят критично? Затова, че бе допуснал студент да си вземе държавния практически изпит, без да е взел 18 семестриални изпита? Затова, че непременно искаше да изгони проф. Маргарита Тачева и докато не го направи, не миряса? Затова, че се подиграваше и не си мърдаше пръста,

когато му обръщаме внимание как определени специалности са си присвоили международните програми "Темпус" и пращаха писмата във факултета 2 (два) дни преди крайния срок като "прецакваша" историците? За това, че си траеше срещу това "прецакване", тъй като от авторите на деянието зависеше неясното му оставане на работа в следпензионна възраст? За това, че на практика си приватизира специалността "История" за себе си и за няколко "хранени хора" и за да замаже истината, че специалността служи на интересите им, въведе "трапезата" като периодично средство за насилствена демонстрация на "морално-политическото единство на народа"? За това, че като декан на бившия Исторически факултет заставяше секретарките да протоколират неверни неща, които нямат нищо общо с истинските решения на Факултетния съвет? За това, че по същия този начин застави протоколчика преди години да протоколира решението "Да започнат преговори с оглед проучване на възможностите за обединение с Юридическия факултет" като "Реши да се обедини с ЮФ" – поредният фалшифициран от него протокол, върху който и до ден днешен се базира основно изграждането на Правно-историческия факултет? За това, че мотивацията му за подобно обединение се базираше най-вече на обещаното му председателство на Общото събрание, което до края скриваше от колектива на историците, а това бе и главната му мотивация за подобно обединение? За това, че след пенсионирането си реши, че е специалист и по "История на българската държава и право" и водеше тази дисциплина? За това, че докато той "смучеше" по всевъзможни начини като кърлеж българския данъкоплатец, без да прави нищо, заслужили български учени, вече пенсионирани за разлика от него, едва свързваха двата края с мизерната си пенсия, понеже не били тарикати като него? За това, че и заплатата на професор и декан, плюс лекторските му бе недостатъчна, поради което се беше самопровъзгласил и за специалист по библиотечно дело и информационни технологии и беше станал и директор на Библиотечно-музейния комплекс с допълнително парично възнаграждение? За това, че през 1999 г. считаше вече, че и то му е малко, и настоятелно искаше от бившия ректор и още суми след изтичането на мандата му като декан? (това писмо съм го виждал с очите

си) За това, че сам си организира конференция в своя чест, твърдейки, че колективът бил уж решил? За това, че конференцията я организира под предлог и лъжейки, че най-после щял да се пенсионира, а то всъщност се оказа, че съвсем нямал подобни намерения? За това, че с "рекет" намери пари докладите Ви да бъдат публикувани в юбилеен сборник, който посвети на себе си? За това, че само благодарение на Вас, да именно благодарение на Вас, като ръководител на катедрата и водеща заседанията без никакво гласуване, а само с Вашето **"Хайде сега, ясно е че ще гласуваме "за"!"** оставаше на работа в следпенсионна възраст в продължение на години? За това, че поради неговия стил и метод на управление в специалност "История" отдавна не се знае какво е това гласуване, какво е това бюлетина и какво е това урна? За това, че изпитите му, ако не в Благоевград, то на различни места в страната, са се придружавали с едно агне и среден успех за целия курс "Отличен 5. 98"? За това, че с Вашето лично мълчаливо одобрение дълги години водеше скудоумни курсове на тема "Български исторически календар", за които никой не знаеше на какво са посветени и за какво точно се отнасят? За това, че отново с Вашето мълчаливо одобрение на същата тази тема под негово научно ръководство бяха защитени няколко дипломни работи, на които само се сменяше автора, а текстът вътре оставаше същия? За това, че в безмерната си лакомия просто се бе самозабравил? Или затова, че отново с Ваше съдействие 12 години бе несменяем председател на **кандидатстудентската** (подчертаното и характера на дейността има значение. Бел. моя С.Д.) комисия по "История на България" – сигурно уникален случай в историята на родното висше образование? За това, че с оглед крепенето на странното му следпенсионно стоене в университета се съгласяваше подопечните му да проверяват писмените кандидатстудентски работи по история срещу възнаграждение доста по-малко от това в други университети? (Защо наистина не разкажете на нашата общественост поради какви причини Вие лично не участвате в кандидатстудентските проверки по история от 2001 г. насам?) За това, че е първият председател на подобна комисия, който през 2002 г., т.е. вече на седмата (!) следпенсионна година трудов стаж, дори се и насра на

работното си място в собствените си гащи? (Веднага искам да подчертая, че се консултирах с колеги дали да изнасям и този последен, жалък факт в това писмо. Всички бяха категорични, че щом преподавателите са започнали и да се насират на работните си места, това е вече кардинален проблем на кадровата политика в българското висше образование, по който не може да се мълчи.) За това, че дори и април 2006 г. - по-малко от два месеца преди кончината си - имаше наглостта да арбитрира кандидатстудентски работи, което в тогавашното му състояние бе ни повече, ни по-малко, гавра с кандидатстудентския труд? За това, че и в последните години и месеци преди смъртта си се подиграваше грозно, нахално и недопустимо на вече появилите се мемоари на заслужили историци, починали преди него? Последните може би не са били ангели, но не Шопов бе човекът, който ще се произнася за тях. И това са нещата, които на мен са известни. А какво ли още е ставало, което само Вие знаете? Все пак да не забравяме, че документацията на факултета по негово време имаше така да се каже "секретен характер" и не се разрешаваше на някакви си там преподаватели да надничат в нея, дори и учебният план не можеше да се гледа от всеки. И правилно. Така можеше да се види как определени дисциплини, които в други исторически факултети се изучават по един семестър, тук се изучават през цялото следване, без изключение.

Хора като Вас през последните месеци правят опит за преднамерено омаловажаване, профанизиране или подмяна на дебата за Вашата инициатива. Понякога умишлено се заблуждава академичната публика, че учили хора, млади хора се смятат нахално и детински за много умни или по-умни от по-старите и безсрамно иронизират своя учител. Ала проблемът с Шопов не е свързан с това, че той не бил отговарял на днешните или утрешни европейски изисквания за университетски преподавател. Просто почит се отдава на човек, който не е вземан никога насериозно от хората от неговото собствено поколение, собствено обкръжение, както и от поне три поколения негови студенти в два университета. В този смисъл Вашата "кръщавка", Кристина Попова, е без всякакво съмнение гавра именно с "по-

старите”, със “заслужилите спомена за тях”, с “нашите учители”.

Но и без дори да знаят много от изнесените горе факти, свързани с неговата конкретна дейност в ЮЗУ, много хора се питат: “Добре де, но как, как е могъл толкова дълги години след пенсия Шопов да остане на работа?” Тук определено – доколкото имах възможност да се убедя – колегията не е наясно, че следите водят отново към ръководителката на катедрата по “История на България” т.е. към Вас, Кристина Попова. Става дума за осъществяваната от Вас профанация на заседанията на катедрите по история чрез използване и увековечаване на системата на управление тип “Шопов-Попова”. Това е вярно особено ако въпросът се отнася към периода след 1999 г. През лятото на 2000 г. Вие бяхте тази, която спаси “кожата” му от всеобщото недоволство на колектива, задето поради негови си себични интереси, свързани с неясното му оставане на работа след пенсия, той се беше съгласил заплащането на кандидатстудентските работи да бъде дори не на половината от това в други университети, а около 30 процента. Но под предлог, че нямало въпроси за решаване, Вие осуетихте провеждането на заседание през юли, отложихте го за септември, а междувременно Вие и той взехте и нужните мерки въпросът да не се повдигне никога повече.

Вие организирахте и манипулирахте заседания на катедрата, чиято цел бе да се заобиколят нормалните процедури и да не се гласува реално по въпроса за оставането на Шопов в следпензионна възраст, обявявайки още в началото: **“Хайде сега, ясно е, че ще гласуваме “за”!** Разбира се, няма да се учудя, ако в “секретните” протоколи, които се изготвят по-късно, винаги това да е описвано като някакво реално уж гласуване, но всъщност такова никога (!!!) не е имало. Читателят не бива да забравя. Там където ръководите Вие, Кристина Попова, гласуването е някаква анахронична измислица и формалност.

Но истината е, че причината за гореизброените Ви на моменти отчаяни и в нарушение на всякаква процедура действия, се крие в топлата семейна връзка между Вашата фамилия и Й. Шопов, стигаща до там, че Вашето семейство му е дълбоко задължено. Никъде в първото ми писмо не се

говореше за това, че Шопов – както сам се хвалеше – е човекът намерил и осигурил двама рецензенти методисти от НСА (ВИФ) за хабилитацията на съпруга Ви. Значи една аудитория на историците трябва да носи това име, за да може Вашата фамилия да спи спокойно, че сте се отблагодарили. А какво да правят онези български преподаватели, които не познават по двама методисти от НСА. И защо трябва да нахлузвате Вашата семейна благодарност на цяла една специалност? Ето я обаче една от истинските причини за Вашето активно съгласие той да бъде оставен на работа в пенсионна възраст с едно, както вече казах, **“Хайде сега, ясно е, че ще гласуваме “за”!**” (От къде ли Ви беше ясно?). Ето я една от причините въпреки, че Вие сте ръководител на катедрата по “История на България”, с Вашето активно бездействие той да бъде председател на кандидатстудентската комисия по “История на България” в продължение на повече от 12 години.

Безумната аудитория “Йордан Шопов”, Ваша инициатива и Ваше предложение, не е плод на изолирани действия и случайност, а на Вашата житейска и професионална философия, която М. Тачева, Хр. Мирчева и Ан.Пантев дълги години съдържаха, ала при управлението “Шопов-Попова” тя се развихри за да достигне до неподозирани висоти. Но както добре знаете, университетските и академични критерии не се отменят, когато даден преподавател е търсил и намирал рецензенти било за някой преподавател, било за съпруга му, било за който и да било.

Ерата и метода на управление “Шопов-Попова”

Това, че Вашата идея продължава да се осъществява не е изненада не само поради семейната Ви задължнялост към покойника. Причина за инициативата е и един тип, нека го наречем условно, академична култура, изграден през годините именно от Йордан Шопов и Вас. Ето защо в известен смисъл, аудитория “Шопов” става вече безинтересен проблем. Интересно е да видим какво представлява моделът на управление “Шопов-Попова”, как е изграден, какво отразява и за какви цели служи? С две

думи трябва да анализираме една специфична и уникална "академична" (?) култура.

Ето защо ни е нужен откровен и безпощаден анализ на "ерата Шопов-Попова." Защо, поради какви причини тази "ера" стана възможна с всичките си гаври към българския университетски преподавател? Защото и самите невротизирани реакции след първото ми отворено писмо, търсенето на хора на важни властови позиции за да бъде буквално запушена нечия уста, ни показват по изключително категоричен начин едно нещо – "ерата Шопов-Попова" е възможна само и единствено "на тъмно." "Ерата Шопов-Попова" е възможна само с нашето съучастие. "Ерата Шопов-Попова" е възможна само при нашето безхаберие. Ако тези условия не съществуват, ерата и методите на управление тип "Шопов-Попова" са напълно неприложими. Моделът се разпада. Създателите му стават по-ниски и от тревата. Те се отричат от собствените си действия.

Същността на управлението "Шопов-Попова" - заявявам го най-отговорно - е в произволното боравене с по-голямата част от протоколите от заседанията на ФС на бившия ИФ и на катедрите по история по-късно. На заседанието се дебатира и решава едно, а после Вие обяснявате на секретарката, че се е решило друго, което, съответно, се и протоколира. Неслучайно "гласуването" по време на "ерата Шопов-Попова" е практически отменено като част от процедурата, и то независимо от характера на въпроса. А примери за фалшификации колкото щете! Споменах вече как Шопов крещеше над главата на секретарката как трябва да се протоколира непременно "реши да се обедини с ЮФ". Иначе нейната съпротива се дължеше и на все още живия спомен за практиката от времето на М. Тачева, Хр. Мирчева и Ан. Пантев, когато Шоповата и Вашата академична култура бяха още невъзможни. След време Шопов и Вие, Вие и Шопов, накарахте хората да обръгнат, както се казва, на всякакви фалшификации. До преди скандала от преди няколко месеца членовете на колектива изобщо бяха забравили, че едно време, дори и през комунизма, както и в зората на демокрацията, такива неща като гласуване, - както "за", така и "против" - наистина са се случвали и са били съвсем нормална практика.

Организираното, наложено и ръководено от Вас наскоро обсъждане на хабилитационния труд на Костадин Паев също показва като на длан "ерата Шопов-Попова". Без предварително да е обявено в дневния ред, в 9.00 ч. сутринта бяхме уведомени, че в 10.00 ч. ще обсъждаме вече излязлата книга на Паев, която пък никой от нас не бе чел. Ала и Вие лично, и други юнашки се изказвахте, без да Ви мигне окото. Бе просто нужен протокол за Научния съвет по педагогика. На заседанието съответно пък не присъстваха двамата души, за които се твърдеше, че уж са чели книгата, защото щели да бъдат рецензенти – Георги Бояджиев и Й. Шопов – и които понеже я били чели, както твърдахте Вие, другите нямало защо да я четат, а просто трябвало да се изкажат. Със суперлативи, разбира се. **"Хайде сега, ясно е, че ще гласуваме "за"!"**

Ето защо аудиторията "Шопов" трябва да се разглежда най-вече като заявка за увековечаване на модела на управление "Шопов-Попова". Това е управлението на измислените от Вас протоколи за непровели се никога заседания. Това е управлението на измислените точки от дневния ред. Това е управлението на висене над главата на секретарката, която трябва да протоколира нещо, което нито е било част от дневния ред, нито някога е било обсъждано, нито... Това е управление чрез изтъкване на общите интереси, но при строго запазване на интересите само на началника и хората около него. Това е управлението на оставането на кандидат-студентския изпит извън професионалната историческа колегия и нейното 100% неучастие в избора на председател на комисията. Това е управлението на изграждането на антураж от тесен кръг от "хранени хора", чрез които да се "цакат" някакви вътрешни несъгласия чрез поддържане на мрежа от "информатори." Това е управлението на потъпкването на всякакви недоволства и протести чрез действия в ущърб на правилници и норми. Това е управлението на поддържане на специфична регионална университетска култура, нямаща нищо общо с националната, при получаване на дипломи от името на МОН. Това е епоха на елементарна липса на научни критерии, за което Вие напоследък дадохте сериозна заявка дори да надминете покойника.

Ето защо може да се мисли, че моделът на управление "Шопов-Попова" след Шопов дори ще е нещо по-ужасно. Шопов нямаше "дарбата" да изпълнява едновременно взаимноизключващи се роли. Точно тази Ваша "дарба" бе причината в първите дни и седмици, та дори и месеци след моето първо писмо куп колеги да недоумяват. Една немалка част от получателите на писмото ми просто не вярваха, че е възможна подобна инициатива. Други недоумяваха как наистина Кристина би могла да бъде част от нея. Още повече пък биха повярвали, ако знаеха, че дори съгласно протокола, Вие сте точно инициаторът и човекът издигнал предложението.

Нищо не разкрива така добре Вашата двойственост и дори множествените Ви престорени образи и роли, както историята с университетския параклис. Надявам се не сте забравили (ще се налага да си говорим за помнене, щото Вие такива "глупости" не протоколирате като ръководител на катедра) как аз лично поставих въпроса, че не е редно някак си в страна където образованието е светско, църквата е отделена от държавата, районът е със смесено в религиозно отношение население, университетът е държавен и се издържа с изплащаните данъци и на католици, протестанти, мюсюлмани, и т.н. – тепърва, в началото на 21 век, да се гради именно в университет и точно в университет православен параклис. Академичният съвет някак си не е длъжен чак толкова да знае, че не е много редно, ала Вие като човек от хуманитарните и социалните науки, при това с претенции за модерност и авангардност в науката, някак си бяхте длъжна. И да не си помисли читателят, че повдигнатият от мен въпрос е довел до някакви обсъждания, изказване на мнения и дебати. Просто вбесена как някой смее да повдига подобни въпроси и да създава проблеми, Вие ми отнехте думата и не позволихте, в качеството си на ръководител катедра и водещ на заседанието, каквито и да било дебати под предлог, че споменатият параклис бил ... "вън от университета". (???) Една година по-късно, обаче на подобен въпрос, зададен Ви в частен разговор от Десислава Лилова, Вие отговорихте съвсем друго: "Да, и аз мисля, че е проблемно, но не знам кой го е решил това, кога го е решил?" Е, как за една година параклисът стана за Вас вече

проблем, че и даже се премести наистина в рамките на университета, където бе и една година преди това?

Поради тези Ваши множество образи и роли, Вие се чувствате еднакво комфортно както сред активистки на джендър движението в България, така и сред класически представители на традиционната мачистка култура. Вие можете еднакво добре в 8 часа сутринта да бъдете националистка, в 14.00 да изнесете сказка за грижите за децата, в 15.00 да нахокате колега, който си е въобразил, че изобщо има нещо нередно във Вашата специалност, в 16.00 да говорите срещу домашното насилие, в 17.00 за корупцията във Висшето образование, в 18.00 за правата на хомосексуалистите. Това няма да ви попречи, обаче да завършите деня на трапеза където ще се издигат изтънчени тостове за "Здрав, прав и корав!". И на всички тези места на Вас Ви е еднакво комфортно и уютно.

Никак не е учудващо, че целият този Ваш стил на управление доведе, госпожо Попова, до тъжна деморализация на младите. И точно в тази сфера Вашите престъпления срещу академизма са невероятни. И те не бива никога да Ви бъдат прощавани. Вие, следвайки Шопов, след като дълги години практикувахте фалшификацията на протоколи, през последните 5-6 години създадохте достойна смяна. Макар и обучавани като историци, тези млади колеги вече никога през живота си няма да знаят, че "протоколът" ще рече документ, който оставя автентични следи за случващото се по време на заседание на ФС или катедрен съвет. То може принципно да е така, а и историците върху него да базираме професията си - дори и когато използваме най-изтънчените техники за анализ на извори - ала те, младите колеги, никога не са го виждали с очите си, реализирано на практика. За тях протоколът е само лъгане и надлъгване. Става едно - пишеш друго. Както са те учили Йордан Шопов и Кристина Попова. Важното е само за целта да се има Вашата благословия. Иначе може да се лъже без срам, без свян, без каквито и да било скрупули и задръжки. Не е важно какво се е случило и какво се е решило. **Тъй като гласуването е напълно отменено като процедура, така или иначе, никой не знае какво е решено, а по системата "Шопов-Попова" е важно какво ще се протоколира след това.** Ако някой нещо

после забележи и се осмели да попита какво е това т. нар. "решение", ще последва дежурно изработеният отговор: "Ами нали се реши, ти не помниш ли?" Един ден по тези "документи" някой ще реши да пише история. Опазил го Господ!!! Всъщност бъдещите историци на родното ни образование със сигурност ще трябва да си изработят специална методология как да ползват Вашите и Шоповите "документи", в които практически почти нищо не е вярно. Но нещата стават и още по-сериозни когато мълчите, като уж професионалист историк, дори в моменти на открити призови по време на заседания да не се протоколират разискванията и дебатите като се изхвърлят и всякакви записващи устройства. Ето защо не е изненада, че някои Ваши млади възпитаници открито и безсрамно призовават към изтриване на аудиозаписи.

Нормално е хора, незапознати със ситуацията и извън нашия насила сплотен колектив, да си зададат въпроси. "Добре де, защо сега?" "Защо не са повдигани тези въпроси приживе?" Но Вие, госпожо Попова, много добре знаете, че те бяха поставяни нееднократно. Вие бяхте онази, която даде всичко от себе си за да не бъдат те нито веднъж разгледани принципно. Иначе аз винаги съм бил против модела "Шопов-Попова". Ще кажете: "Ама то не е протоколирано!", "Кога? Не си спомням!" А бе какъв протокол там където ръководите Вие, Кристина Попова, какви гласове против! Ала аз не съм и разчитал Вие да протоколирате моите възражения срещу Вас или срещу Шопов. Тези възражения обаче съм ги изказвал открито, и Вие добре знаете това. Както и доста други хора.

Това, което никога не може да Ви бъде простено не е обстоятелството, че Вие, госпожо Попова, не сте инициатор или не участвате в съпротивата срещу ширещия се неакадемизъм и произвол, а че когато Ваши колеги Ви посочваха, меко казано, нередностите (не един и двама), Вие, въпреки всичко, си затваряхте очите. Нещо дори по-ужасно. Вие заставахте на страната на извършващите ги срещу тези, които недоволстваха, и то неведнъж(!).

И сега някой би казал: "Добре, повдига се въпросът сега. Проблемите наистина са доста принципни, а не лични. Не е хубаво протоколите да се нямат за нищо, да се подправят, да се трият и унищожават аудиозаписи от

заседания. Ала не може ли тези въпроси да се поставят вътре в колегиален разговор, в рамките на самите институции? Защо да се занимава цялата историческа общност, голяма част от академичната ни общност?" И тези питання, разбира се, адекватни за нормалната логика, ще се дължат на липсата на преживян опит от управление при модела "Шопов-Попова", от незапознатост, може би, с това, което Вие наричате "провинциалната гледна точка". Ако тези, които ги задават, са работили с Вас по-дълго време, не биха задавали естествено подобни въпроси.

Вече споменах как веднъж понечих да поставя проблема за параклиса, ала без всякакви правила, като водещ заседанието, дори не ми оставихте думата. А колко пъти бе поставян въпросът за безумния Шопов курс "Български исторически календар"? Колко пъти бе поставян най-професионално проблемът за сътворената от Вас магистърска програма със заглавие "История на българските земи в контекста на европейското развитие"? Колко пъти наистина Ви се обясни, че "земите" нямат история или, ако имат, не ние, историците, сме тези, които я изучават и преподават? История имат хората и обществата. Ала така и не се промени заглавието от Вас, от видната "новаторка". Това навярно отново е едно специфично новаторство, въоръжено с Вашият вариант на "провинциалната гледна точка."

А колко пъти Ви се каза, на колко катедрени заседания бе поставен въпросът, че няма "развитие на феодалните отношения" през дадени периоди, както ни уверява кандидатстудентският справочник, предоставен от ръководената от Вас катедра по "Българска история и архивистика"? Какво променихте? Всъщност трябваше да се досетя сам. През 2007 г. навярно това е вече "провинциалната гледна точка."

Във връзка с акредитацията, по Ваше предложение и по решение на катедрите по история, Ви предоставих обширен доклад по т. 8 и 9, изпълнен с огромен брой констатации и предложения. Но тъй като текстът не Ви "изнасяше", Вие решихте, че може да се мине и без него. Без разискване, без обсъждане, без уведомяване на колектива за съдържанието. Ето защо в окончателния доклад за акредитацията на специалността ни не бе включено нито едно изречение от

моя текст. А в него се говореше как за пръв път в българската наука спечелили конкурс докторанти по история в продължение на цяла една година не се зачисляваха с единствения антиконституционен аргумент, че ... не били от Благоевград. ФС ги гласува след година глад, за да се научат други след тях да не кандидатстват никога повече.

А ето и най-големият Ви цинизъм. В продължение на дълги години Вие самата представяхте Шопизма като неизбежен компромис, като въпрос на време и на пенсиониране на човека. На този фон, ще го кажа в прав текст, инициативата Ви е подигравка с колегите Ви.

Нека заключим. Какво показва дебатът воден с прекъсвания през февруари-юли 2007 г.? Анализът категорично демонстрира, че Вашата инициатива, Кристина Попова, цели да трасира жалоните за едно бъдещо развитие, поне на специалността "История" в ПИФ, съгласно изградения вече модел "Шопов-Попова". Гради се паметник за вечни времена не на Учителя, не на Учения, не на Историка, а на търсача и намирача на рецензенти за нечии хабилитации, на дългогодишния председател на кандидатстудентската комисия по "История на България", изпит валиден за влизане в специалност "Право" (каквото и да означава това). Неудобно е някак си, дори и грозно, да правиш един факултет и една традиционна университетска специалност заложник на всичко това.

Разбира се, още по-малко един човек с претенции за университетски преподавател има право на Вашите реакции след моето първо отворено писмо. И най-важното. Вие не желаете и досега да допуснете исканото в моето писмо поименно гласуване по повод на аудитория "Шопов". И наистина как да проведете процедура, която при абсолютно всички варианти ще докаже, че съвсем не е имало единодушно решение през септември 2006 г. в тази посока, както се опитва да ни убеди изготвеният по Ваше нареждане протокол. Иначе Вие вече бяхте сплашили достатъчно хора, за да имате, макар и леко, предимство и мнозинство. Ала това на Вас изобщо не Ви стигаше. Да не говорим, че отдавна е забравено времето, когато бе съвсем нормална факултетна практика и предложения на декана понякога да загубят при гласуване. На младите колеги, трябва да се

каже, че това е било истина, защото те днес не биха го повярвали. Подобен вот след ерата "Шопов-Попова" е вече невъзможен.

Вие, госпожо Попова, имахте прекрасната възможност след моето първо открито писмо до Вас да реагирате и далеч по-адекватно, ала публичният характер на писмото се оказа, че не може да промени никакви стереотипи на изграждания с години модел "Шопов-Попова". Той здраво се е загнездил и сраснал с мястото, пуснал е наистина дълбоки корени, осмърдял и омирисал всичко наоколо.

Да, Вие успяхте да постигнете в Благоевград категорична забрана да се повдига, по какъвто и да било начин, темата за Вашата инициатива за аудитория "Шопов", тъй като повдигането щяло да доведе до "кадрови промени", разбирай уволнения. Само, че това място все пак има някаква си там претенция за Университет и в този смисъл – би трябвало – забраната на дебата или предупреждения от рода на "Трябва да се спре!" "Щом можеш да крачиш, крачиш!" "Ще го спрем с кадрови промени!" да не вървят. Университетът не е революционен трибунал и в този смисъл, дори и когато има видимо математическо надмощие на една група, малцинството май трябваше да има възможността и нужните форуми, където да може да изразява безпрепятствено своята позиция. Малцинството може и има правото да продължи да изявява позицията си и да я афишира публично. Още повече когато му е било отнето правото да говори в рамките на институциите на специалността и факултета, когато не е имало никакво обсъждане и никакво гласуване, дори и ако те са били предотвратени от Вас и заради самата Вас. Или това не се предвижда според Вашата, "провинциалната гледна точка".

Ето защо и сега продължаването на инициативата за наименуване на аудитория на Шопов е свързано с търсене на легитимация чрез бягство от всякаква отговорност. Тази инициатива вече се обосновава чрез позоваване на решението на ФС на ПИФ, което, от своя страна, е базирано уж на предложение направено от историците, което ще рече от Кристина Попова.

И все пак самият факт, че за толкова кратко време Вие, Кристина Попова, успяхте да свършите толкова много

грешки и глупости, ясно демонстрира, че дори и след дълги години безпрепятствено функциониране, вече поставен на светло и при нужната публичност, моделът "Шопов-Попова" изнемогва веднага. Той е замислен да се бори срещу публичността и откритостта, а те са неговият най-голям враг. Светлината, гласността, публичността, прозрачността, откритостта не дават на модела на управление "Шопов-Попова" никакви шансове. При тях той е обречен на гибел. Затова и в предсмъртните си конвулсии моделът "Шопов-Попова" се опитва да заобиколи академичните норми, да се гаври с демократичните правила и процедури и да ни управлява чрез "топене" пред началник и привикване пред началник, с шантаж и заплахи за спиране в професионалното израстване. Ала или неговата песен е изпята или тази на висшето образование, от което той е част. Разбира се, съвсем не е изключено от предсмъртните конвулсии на този модел да пострадат – и то доста сериозно – много хора или поне отделни хора, които са решили да му се противопоставят.

Ала въпреки многото цинизъм и конформизъм, които насади несигурността на прехода в България през последните петнадесетина години, мисля, всеки от нас като професионалист, като университетски преподавател и като гражданин, има определени задължения, въпреки възможните антиконституционни забрани и цензурата. Затова има смисъл всеки от нас да заяви позиция. Вие си помислихте погрешно, че става дума за моментен изблик и че можете да ме купувате. Не бяхте познали! Аз не провеждам никаква тактическа борба, както Вие си мислите. Аз съм просто дълбоко погнусен и омерзен от Вашите гаври с професията. А и все ми се струва, че най-голямата заблуда, че между онези, които "погребват" българското образование и Вас има някакви различия рухна напълно. Вие сте там, при тях и до тях в борбата срещу академизма, свободата на словото, свободата на изразяване и правото на позиция. И там е Вашето истинско място.

Преди да потеглите и сега отново да ме "топите" пред декана, все пак, опитайте се да си дадете сметка за безобразията си през годините, от които аудитория "Шопов" се явява само логичен край и венец. Поне спасете от срама

и резила някои хора, които са Ви беззаветно и зомбирано предани, само и само за да спасят Вас от грандиозния резил след тази огромна глупост, в която сама се набутахте и за който резил само Вие сте си виновна. И ако някои хора в историческата йерархия са решили да Ви дават рамо поради свои себични, лични и, също както и във Вашия случай, семейни интереси, то те трябва да знаят много добре на кого дават рамо и каква отговорност поемат пред колегията – те трябва да знаят, че казват “да” на един построен от Вас самата “оазис” на беззаконието, че дават “зелена светлина” на фалшифицираните документи, на подправените протоколи, на унищожаването на аудиозаписи от заседания, на ...какво ли още не.

А ... щях да забравя. Честита Ви 20 годишнина на специалност “История”! “Без Шопов по Шоповски!!!” Да пребъде модела на управление “Шопов-Попова”! **“Хайде сега, ясно е, че ще гласуваме “за”!”**

20 ноември 2007 г.,
София